

FINANSOWANIE DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ MAŁYCH I ŚREDNICH PRZEDSIĘBIORSTW W POLSCE Z KAPITAŁÓW WŁASNYCH

Obecnie w życiu gospodarczym każdego kraju występują jednostki, czyli podmioty, które są związane z gospodarką. Podstawowymi podmiotami gospodarczymi są przedsiębiorstwa wraz z gospodarstwami domowymi, jak i gospodarstwami rolnymi. Wyżej wymienione podmioty stanowią podstawę systemu gospodarczego. Dzięki działalności przedsiębiorstw, gospodarstw domowych oraz rolnych tworzona jest największa część dochodu narodowego. Od nich także zależy jaki jest poziom życia danego społeczeństwa. W gospodarce danego państwa ważną rolę spełniają przedsiębiorstwa, a zwłaszcza sektor MSP. Rola sektora MSP jest zależna od czynników zarówno ekonomicznych, jak i pozaekonomicznych. Mimo to sektor ten w każdych warunkach, niezależnie od czynników ekonomicznych i pozaekonomicznych ma istotne znaczenie w gospodarce kraju dla takich kwestii jak:¹

1. tworzenie nowych miejsc pracy, a tym samym zmniejszenie bezrobocia w kraju;
2. właściwe i racjonalne rozmieszczenie zasobów;
3. innowacje jak również unowocześnianie struktury przemysłowej.

Efektywne ich działanie w obecnych czasach, gdzie spotykamy się w głównej mierze z gospodarką rynkową zależy od wielu czynników. Sukces podmiotu gospodarczego jest zależny od rodzaju dóbr, a także usług, które może zaoferować potencjalnym nabywcom, od tego jak funkcjonuje system zarządzania, ale przede wszystkim istotny wpływ ma sprawne funkcjonowanie przedsiębiorstwa ma wybór właściwych źródeł finansowania działalności gospodarczej. Dobór odpowiednich źródeł finansowania daje przedsiębiorstwu możliwość prowadzenia zarówno działalności operacyjnej, jak również inwestycyjnej. Niezwykle istotne jest finansowanie działalności małych i średnich przedsiębiorstw z kapitałów własnych.

Kapitał własny jest wkładem własnym wspólników, inwestorów w danym przedsiębiorstwie. Stanowi on wartość środków gospodarczych, które są wniesione do firmy przez właściciela bądź właścicieli. Właścicielami firmy mogą być udziałowcy, wspólnicy, a także akcjonariusze. Środki te inwestowane są w momencie zakładania przedsiębiorstwa. Kapitał własny to także środki, które zostały wygospodarowane przez określoną firmę w rezultacie prowadzenia działalności gospodarczej. Kapitał własny stanowi fundamentalną, istotną oraz główną formę finansowania działalności przedsiębiorstwa, a przyczyną tego jest sam fakt, iż zgodnie z regulacjami prawnymi każda firma podczas jej zakładania ma obowiązek posiadać daną minimalną wysokość własnego kapitału. Kapitał własny jest najdroższą metodą finansowania przedsiębiorstwa powodem tej sytuacji jest fakt, iż udziałowcy mogą wypłacić cały zysk finansowy netto, który został osiągnięty w danym roku w formie dywidendy. W wyniku czego niektóre tylko przedsiębiorstwa korzysta tylko i wyłącznie z finansowania działalności ze środków własnych. Do podstawowych form finansowania własnego należą: finansowanie z zatrzymanego zysku, dopłaty wspólników,

¹ J. Piasecki *Źródła finansowania przedsiębiorstw*, Wydawnictwo Difin, Warszawa 2007, s. 100-103.

Fundusze Venture Capital, odpisy amortyzacyjne oraz emisja papierów wartościowych.²

Finansowanie z zatrzymanego zysku bardzo często określa się mianem samofinansowania. Rezultaty, jak również skuteczność samofinansowania zależy przede wszystkim od efektywności działalności przedsiębiorstwa. Zysk zatrzymany w danym przedsiębiorstwie może być zagospodarowany przez jednostkę do finansowania jej działalności. Dzięki takim działaniom przedsiębiorstwo nie ponosi kosztów, a także zmian odnoszących się do stosunków własnościowych. W sytuacji gdy przedsiębiorstwo osiąga zysk, ma ono zwiększone szanse na otrzymanie kredytu bankowego, ponieważ wykazywanie zysków korzystnie wpływa na wiarygodność kredytową jednostki³

Dopłaty wspólników to środki pieniężne konieczne do prowadzenia działalności gospodarczej pochodzące od wspólników przybierają zazwyczaj formę dopłat jak również długo- lub krótkoterminowych pożyczek w spółce. Warunkiem skorzystania z dopłat jest, niezbędność ujęcia ich w umowie spółki, natomiast instytucjonalnie należy je ulokować między wpłatą na udziały w kapitale zakładowym a pożyczką. Zasadniczą oraz podstawową zaletą dopłat jest nie pobieranie odsetek od nich, w przeciwieństwie do innych środków pożyczonych spółce. Za sprawą dopłat powiększa się majątek danej spółki. Ważną cechą dopłat jest fakt, iż istnieje możliwość ich zwrotu, ale tylko w sytuacji gdy nie są one wymagane na pokrycie straty, która została wykazana w sprawozdaniu. Zwrot dopłat wspólników nie jest zależny od zgody, spłacenia, jak również zabezpieczenia wierzycieli. Tymczasem wspólnikowi, który wpłacił należną dopłatę, w przeciwieństwie od sytuacji, gdzie uregulował pożyczkę, nie przysługuje mu postulat dotyczący zwrotu przekazanej kwoty pieniężnej, z wyjątkiem wcześniejszego zarządzenia zwrotu dopłat.⁴

Fundusze Venture Capital, określane jako kapitał wysokiego ryzyka są standardowym oraz charakterystycznym rodzajem kapitału, który finansuje pierwszą fazę cyklu powstawania przedsiębiorstwa, jak również początkowy jego rozwój. Fundusze Venture Capital stanowią wyspecjalizowane jednostki, które w wielu przypadkach współdziałają z instytucjami bankowymi bądź finansowymi, których punktem zainteresowania jest inwestowanie w przedsięwzięcia obciążone wysokim ryzykiem, ale jednocześnie dające możliwość osiągnięcia wysokiej stopy zwrotu z zainwestowanych środków finansowych.⁵ Firmy zajmujące się funduszami Venture Capital poszukują przedsiębiorstw, które są niewielkie, ale za to posiadają one znaczne potencjalne możliwości rozwoju, ponad to zarządzają innowacyjnym produktem, usługą bądź też innowacyjną metodą wytwarzania danego produktu. Kapitał wysokiego ryzyka bądź indywidualni inwestorzy, którzy specjalizują się w dostarczaniu tego typu funduszy obejmują udziały w danej firmie, następnie co ma miejsce w większości przypadków wspomagają przedsiębiorców w zarządzaniu innowacyjnym projektem bądź powstającym dopiero przedsiębiorstwem. Środki, które pochodzą z funduszy Venture Capital inwestowane są na okres kilku lat, najczęściej od 3 do 7 lat. Wycofanie zainwestowanego kapitału z danej firmy ma miejsce wówczas, gdy wartość przedsiębiorstwa wzrośnie do zakładanego przez fundusz określonego poziomu.⁶

² I. Pruchnicka – Grabias, A. Szelągowska, *Finansowanie działalności gospodarczej w Polsce, wybrane aspekty*”, wyd. CeDeWu.pl, Warszawa 2006, s. 217.

³ M. Molo, M. Bielówka., *Przegląd dostępnych źródeł finansowania działalności gospodarczej oraz ocena ich atrakcyjności [w:] Finansowanie rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw*, Polska Fundacja Promocji i Rozwoju Małych i Średnich Przedsiębiorstw, Warszawa 2000, s. 46.

⁴ Ibidem, 47.

⁵ Ibidem,

⁶ A. Dulinić, *Finansowanie przedsiębiorstwa*, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 2007, s. 108.

Odpisy amortyzacyjne są kolejnym źródłem finansowania działalności przedsiębiorstwa, które tworzą nadwyżkę finansową. Rozmiary amortyzacji są uzależnione w głównej mierze od wielkości majątku trwałego, a także metod jej wyliczania. Amortyzacja, charakteryzuje się tym, iż mierzy ona stopień zmniejszania się wartości początkowej majątku trwałego, co w konsekwencji pozwala jednostce nie tylko uzyskać informacji dotyczących stopnia zużycia jej majątku trwałego, ale przede wszystkim jest ona istotną oraz znaczącą przesłanką dotyczącą decyzji inwestycyjnych. Amortyzacja oprócz powyższych funkcji pośredniczy również w przenoszeniu wartości zużycia majątku trwałego do kosztów całkowitych przedsiębiorstw, dodatkowo również w dużym stopniu oddziałuje na wynik finansowy przedsiębiorstwa.⁷

Ujęcie amortyzacji w kosztach uzyskania przychodów zmniejsza podstawę opodatkowania, co w konsekwencji zmniejsza wartość należnego podatku dochodowego. Amortyzacja nie tylko zapobiega dekapitalizacji majątku trwałego przedsiębiorstwa, ale jest także narzędziem kształtowania funduszy środków finansowych, które są określane jako fundusze amortyzacyjne, które następnie są przeznaczane na inwestycje zastępowania zużytego majątku trwałego firmy.⁸

Zasady odpisów amortyzacyjnych środków trwałych są regulowane przepisami prawa. Mimo istnienia przepisów prawnych dotyczących amortyzacji, ma miejsce pewna swoboda dotycząca wyboru metody amortyzacji. Osoby zarządzające przedsiębiorstwem winni wybierać najbardziej efektywne, skuteczne oraz wydajne dla przedsiębiorstwa metody amortyzacji. Po wykonaniu wyznaczonych wymogów istnieje możliwość zastosowania podwyższonych stawek amortyzacyjnych. Podwyższone stawki amortyzacyjne są przede wszystkim korzystne, zyskowe dla tych przedsiębiorstw, które nie korzystały z ulg inwestycyjnych. We wszystkich przedsiębiorstwach fundusz amortyzacyjny w całości jest przekazany do dyspozycji przedsiębiorstwa.⁹

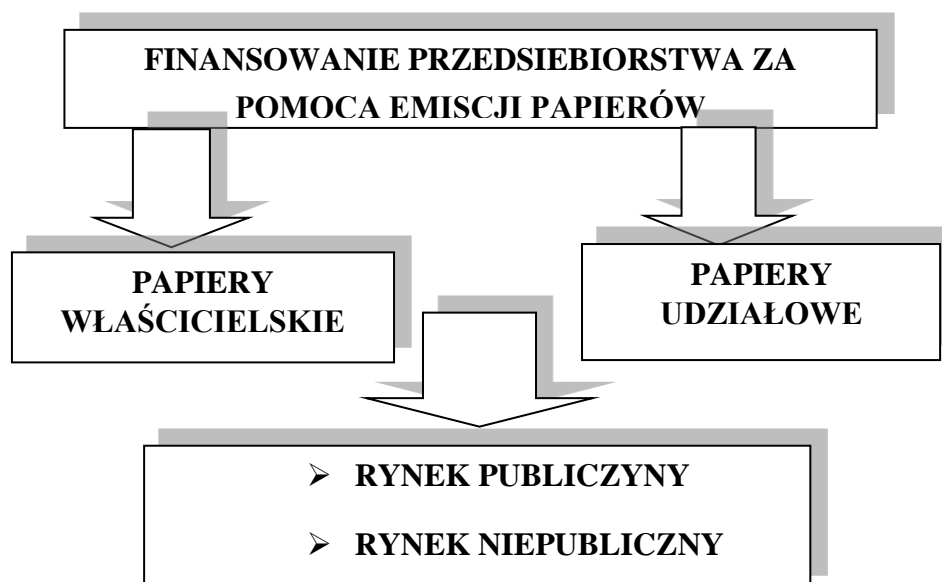
Przedsiębiorstwo chcąc uzyskać środki finansowe ma możliwość uzyskania tego kapitału za pomocą emisji papierów wartościowych. W sytuacji, kiedy spółka wybiera kapitał własny bądź rynkowe instrumenty dłużne, wówczas następną ważną decyzją jest wybór między rynkiem publicznym, a rynkiem niepublicznym. Wykorzystanie każdej z tych dróg pozyskania środków finansowych przyczynia się do poniesienia wszelkich konsekwencji wynikających z określonych działań. Jeżeli w danym państwie nie funkcjonuje w sposób właściwy giełda papierów wartościowych to wówczas nie ma możliwości skutecznego funkcjonowania gospodarki. Sprawnie działająca giełda papierów wartościowych umożliwia efektywne uzyskanie kapitału, jak również wycenę danego przedsiębiorstwa w stosunku do innych podmiotów, które funkcjonują w tej samej branży, dziedzinie.¹⁰ Poniższy rysunek prezentuje metody uzyskania środków finansowych za pomocą emisji papierów wartościowych.

⁷ http://www.skarbiec.biz/finansowanie/29_05_2009.htm [dostęp 25.02.2017 r.].

⁸ Ibidem.

⁹ Ibidem.

¹⁰ I. Pruchnicka – Grabias, A. Szelągowska, *Finansowanie...* op. cit., s.175.



Rysunek nr 1. Metody uzyskania środków finansowych za pomocą emisji papierów wartościowych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Izabela Pruchnicka – Grabias, A. Szelałowska, „*Finansowanie działalności gospodarczej w Polsce*”, Wydawnictwo CeDeWu.pl, Warszawa 2006, s.175.

Finansowanie działalności gospodarczej małych i średnich przedsiębiorstw są bardzo dobrą koncepcją. Jednak aby możliwa była realizacja założeń działalności jednostek gospodarczych istotne jest posiadanie środków finansowych. Wiele przedsiębiorców nie posiada tylu środków, dlatego decyduje się na finansowanie działalności z kapitałów obcych.

Bibliografia:

1. A. Duliniec, „*Finansowanie przedsiębiorstwa*”, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 2007, s. 108.
2. http://www.skarbiec.biz/finansowanie/29_05_2009.htm [dostęp 25.02.2017 r.].
3. M. Molo , M. Bielówka., *Przegląd dostępnych źródeł finansowania działalności gospodarczej oraz ocena ich atrakcyjności [w:] Finansowanie rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw, Polska Fundacja Promocji i Rozwoju Małych i Średnich Przedsiębiorstw, Warszawa 2000.*
4. J. Piasecki *Źródła finansowania przedsiębiorstw, Wydawnictwo Difin, Warszawa 2007.*
5. I. Pruchnicka – Grabias, A. Szelałowska, *Finansowanie działalności gospodarczej w Polsce, wybrane aspekty, Wydawnictwo CeDeWu.pl, Warszawa 2006.*